AYDEDE

No. 91 — 36
ÇARŞAMBA 8 Eylül 1948
Fiatı 15 Kuruş

Cumartesi ve Çarşamba günleri çıkar tam mânasile bitaraf siyasî hoşsohbet gazete
İdarehane: Ankara Caddesi 98/2, TAN Basımevi
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis Tarihi: 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon: 25100 — Posta Kutusu: 816

SUDA NAKIŞLAR

Anlıyan Beri Gelsin !

Bir bu eksikti : Şimdi de partiler başka türlü isimler almak yolunu tuttular. Meselâ Menderes bir İzmir nutkunda şöyle dedi :

"— D. P. adsız kahramanlar partisidir."

Buna mukabil C.H.P. yahud M. P. Adlı Kahramanlar Partisi oluyor, her halde...

Menderes : "— D. P. üniforma ve isim partisi değildir !" dedi.

O halde Millet Partisi Üniforma ve İsim Partisi adını alıyor. Güzel buluşlar, doğrusu ! Birine :

— Hangi partidensiniz?

Diye sorduk mu, şu cevabı alabiliriz, artık :

— Adsız Kahramanlar Partisinden !

— Ya zatı âliniz?

— Ben Adlı Kahrmanlardan ayrılmadım.

— Siz, efendim?

— Üniforma Partisinden !

Bizim bildiğimize göre ortada gerçekten bir Adsız Kahramanlar topluluğu vardır. Lâkin bu, bir parti değildir. Partilerden, parti yenişmelerinden bıkmış olan ve geçim derdiyle yanıp kavrulan ahalidir.

Partiler birbirlerine :

— Biz Adsız Kahramanız !
— Biz Adlı Kahramanız !
— Siz Üniformalı Partisiniz !
— Siz de Samur Kürklü Partisiniz !

Diye dursunlar, hakiki adsız kahramanlar ve hakikaten sırtında ne ünfiorması, ne kürkü bulunmıyan yarı aç, yarı tok, yarı çıplak biçareler, yâni memleketin ekseriyeti :

— Bu işin sonu nereye varacak? Halimiz nice olacak?

Düşüncesiyle şaşkın, gittikçe artan pahalılığın ve güçleşen hayat şartlarının ağırlığı altında kıvranmaktadır.

Umumi efkâr, nutuklar ve beyanatla vaziyetin düzelemiyeceğini gittikçe anlamağa başladı. Hele parti didişmelerinin aldığı şekilden hiç hoşlanmıyor. Hoşlanmadığının en büyük delili de o nutuklar ve beyanat ile sütun dolduran gazetelere karşı gün geçtikçe artan isteksizliktir. Partiler bu psikolojik hâdiseyi lüzumu kadar ehemmiyetle gözönünde bulundurarak daha ciddi olmağa ve faydalı yolu tutmağa baksınlar. Biz ihlâsla ve bitarafça konuşuyoruz.

Övüntüden bıkıldı ; bu, bir !

Adlı veya Adsız kahramanlardan da bıkılmak üzeredir ; bu, iki !

Anlayan beri gelsin.

AYDEDE

— Fransız Başbakanı, bazı Bakanlıkları kimse kabul etmediği için kabineyi çok zor kurabilmiş...

— Kabahat kendilerinde... Onlar da bizim gibi bir günlük bile Bakanlık yapanlara tekaüdiye bağlasınlar, bak hiç güçlüğe uğrarlar mı?

Derlenip Toplanma ve Safra Atma Hazırlığı

Oldum olası her kabinede, kendine ve mensub olduğu heyete lüzumsuz yere zararı dokunan bir veya birkaç aza bulunur.

Bunlar ekseriya patavatsızca konuşan ve yine çok defa matbuat ile geçinemeyip hangi iş aksarsa kabahati gazetecilere yükleme yolunu tutan fikri sâbit sahibi insanlardır.

İkinci Saka kabinesinde bu tipte şimdlik galiba tek bir Bakan var. Korkarız bu Bakan yarın Meclis kürsüsünde de muhalefeti boşu boşuna infiale sevkederek matbuat gibi aleyhine, dolayısiyle kabine aleyhine hiçten sebeblerle, büsbütün çevirmekte âmil olmasın.

Meclis açılmadan evvel, derlenpi toplanmağı ve safra atmağı bilen kabineler, daha uzun ömürlü olurlar. Bizden söylemesi...

Küçüğe Yüklenme Huyu

İçişleri Bakanlığı İstanbuldaki nahiye müdürlerinden on altısını mal beyannamesine tâbi tutmağı uygun görmüş. Demek ki işe nahiye müdürlerinden başlandı ; arkasından sıra kaymakamlara gelecek, neden sonra da valilere ve umum müdürlere... O zamana kadar da kanun meriyetten kalkar !

Şuna aşağıdan değil de yukarıdan başlanamaz mıydı? Tasarruf der, hademeden başlarız ; mal beyannamesi der, nahiye müdürlerinden, millî koruma der, firketecilerden...

Hep küçüğe ve en az nüfuzluya yüklenmekten vazgeçtiğimiz günü bir görsek !

Bu Ne Teseyyüb!

Galata Mevlevihanesi harab olmuş; bina yakında enkaz yığını haline gelecekmiş. Millî Eğitim Bakanı, kendisine emanet edilen öyle, edebî ve tarihî kıymeti olan bir binanın çökmesine nasıl müsaade ediyor? Şimdi bir şair Sürurimiz de yok ki koca şairin ufulüne "Geçti Galib Dede candan yahu" dediği gibi türbesi ve tekkesi için de bir ölüm tarihi düşürsün !

Hiç Olur mu ?

Cumhuriyet Halk Partisinin kısmi seçimlere girmiyeceğini gazeteler yazmıştı. Bu haber, şimdi tekzib olunuyor.

Kat'iyyen şaşmadık, tabii tekzib olunur. Hiç C.H.P. böyle bir plâçkayı kaçırır mı? Tam beleşten milletvekili seçtireceği bir zamanda oyun bozanlık eder de, ümit içinde bekliyen mensublarını inkisarı haya'e uğratır mı?

O Zamana Kadar Hepimiz Kanatlanırız

Memlekette ıslaha muhtaç 20 bin kilometrelik yol varmış; gelecek sene bunlardan ancak 500 kilometresini yapabilecekmişiz.

Devede kulak ! Eğer aynı tempo ile gidebilirsek yollar 40 yılda tamamlanacak; yâni yol ıslahı işi 1990 yılına doğru bitecek demektir.

Sanırız, o zamana kadar insanlar kanatlanır ve kamyonlarla otomobiller tayyareleşir. Yola lüzum kalmaz.

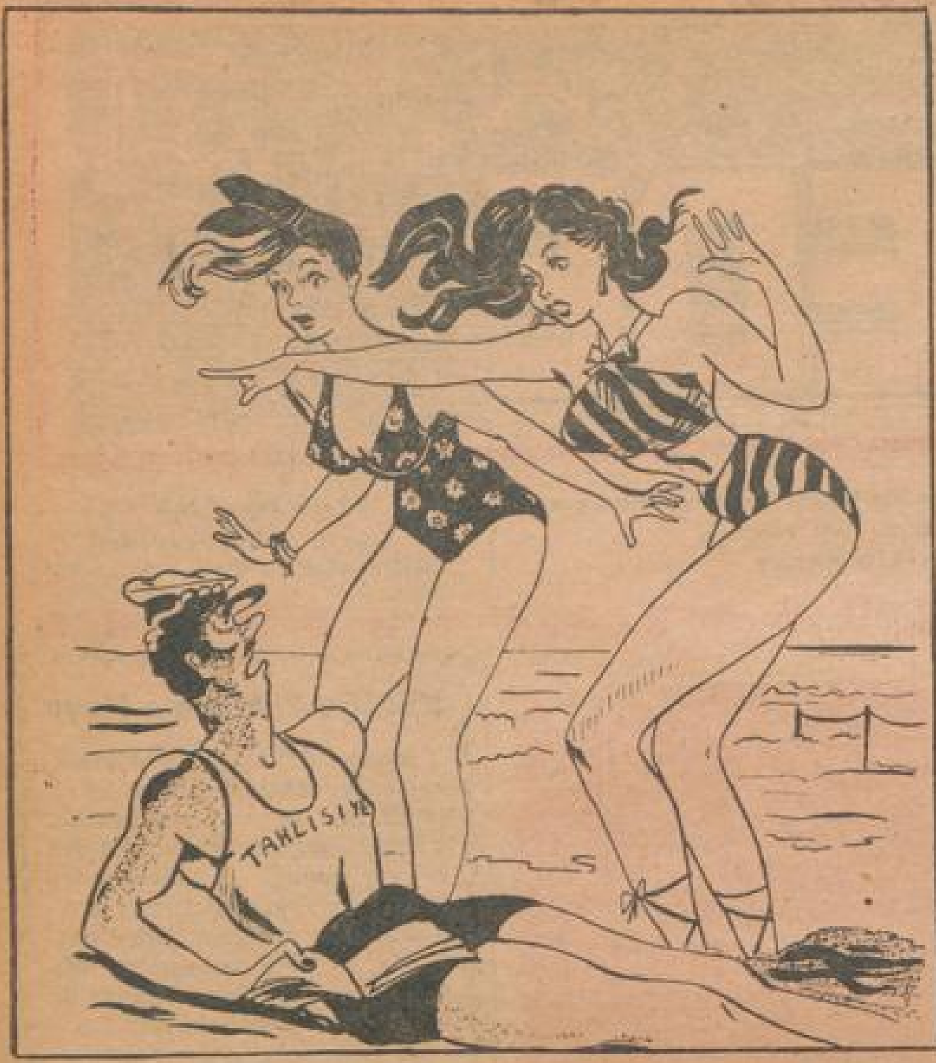

— Çabuk, kızın biri boğulmak üzere!
— Esmer mi, sarışın mı?!

«Ecnebi karikatürü»

AKLIMDA KALANLAR

Mahlût Konserler

Bir ilhamı âsumanî sayesinde olacak! 3 Eylûl 1948 de Cuma günü gecesi Açıkhava Tiyatrosunda bir düğün var oldu. Bir velime cemiyeti mi? Hayır. Bir nikâh? Bu da değil. Belki bir sünnet düğünüdür? Ehe mehe denilebilir. Çünkü alaturka ve alafranga müstakil konserleri istiklâllerinin nısfını feda; birbirlerine ihda ettiler. Açıkçası yarım yamalak birşeyler ol dular.

Koro – Müzik – Saz.

Bereket versin bir de caz yok. Yoksa taksimi âmal daha güç olurdu.

« Dirijanlar »

Muhiddin Sadık, Cemal Reşid, Ali Rıza Beyler hanende'ü sazendeleri dirije ettiler. Ve belki açık havanın sayei ciyadetinde; verdikleri maidei terennümsazı kolaylıkla dirije ettirdiler.

Onlara da, bizlere de aşkolsun; çünkü yepyeni bir şey gösterdiler; yepyeni bir şey daha gördük ve mutlaka "görmemek yeğtir görüp divane olmaktan seni" demedik. Hoşumuza gitti, memnun olduk.

Zaten biz ötedenberi yarım yamalaklara alıştığımızdan mıdır, nedir bilmem?. Bu da böyle oluverdi! Fakat fena mı oldu? Buna da hayır! Pekâlâ oluverdi!

Semih Mümtaz S.

NOT:

Bu akşam Açıkhava Tiyatrosunda, emekli sahne sanatkârları menfaatine bir fevkalâde müsamere verilecektir ve piyango biletleri satılacaktır. Müsamereye ve verilecek operete iştirak eden bayanlar bu hizmeti ifa edeceklerdir. Bu müsamerenin hesabını önümüzdeki nüshalarımızın birinde ve bu sütunda okuyacağız.

Geldiklerine Bin Pişman!

İzmire 40 İtalyan turisti inmiş; fakat turizm dairesi tarafından hiç bir alâka göremedikleri için para bozduracak banka bulamamışlar, gemilerine dönmüşler.

Şimdi turizm müdürlüğü tabiatiyle bu haberi kendine göre ustaca buluşlarla tevil eder. Fakat hakikat değişmez. İşlemiyen bir müessesemiz de muhakkak ki turizm idaresidir.

Fuar zamanı bile harekete geçemiyen, uyanık duramıyan İzmir turizm idaresi, başka zamanlarda acaba ne haldedir? Memlekete milyonlar getirecek bu işin uhtesinden gelemediğimizi kabul etmeliyiz. Biz ki fisebilullâh misafir ve yabancı ağırlamağı ve onlara hiç bir yerde rastlanmamış kolaylığı gösteren bir milletin evlâdıyız.

Eskiden dedelerimiz ortada resmi veya hususi hiç bir teşkilât, hele maaşlı bir daire olmadığı halde bu işi daha iyi görürlerdi ve seyyahları nezaketimize, dürüstlüğümüze, yüksek seciyemize hayran bırakırlar, memleketlerine hayranlık içinde yollarlardı.

Bugün turizm teşkilâtımız mevcut...

Turistler yaka silkerek vapurlarına dönüyorlar. Balık tutar, denize atarız; seyyah gelir, geri çeviririz. Arada milyonlar gider!

Dokunurmuş

Vapur tehlikede; kaptan artık kurtuluş ümidi olmadığını anlatmış. Yolcular telâş içinde.

Bu kargaşalık içinde yaşlı bir gemici yemek yemekle meşgul; adamın biri yanına yaklaşır:

— Batıyoruz yahu! Şimdi yemek yenir mi?

— Aç karnına su içmek bana dokunur da.

İncili İstiridye

Garson — İstiridye plâkisinde inci bile bulabilirsiniz.

Müşteri — Aman! İçinde sade istiridye olsun, kâfi!

Bugünden, Dünden

Ut Ustası Sürur Efendi

Şimdi Türk musikisi konserlerinde, gazinolardaki fasıllarda ud nemen hemen hiç yok; yerini cümbüşe kaptırdı. Ud öğrenmeğe, çalmağa meraklılar da azaldıkça azalıyor. Bu güzelim saz handiyse tarihe karışacak, antika olup çıkacak; burası malûm.

Bir ahbap evindeyim. Öteden beriden konuşulduğu sıra, yukarıda dediğim cihet tekrarlanırken, misafir bir bayan anlattı:

Eskilerden bilmem kimin harem ağası ud ustalığı ediyor, ekmeğini çıkarıyor, pekâlâ da geçiniyormuş. 40 bukadar yıl önce merhum Paşası istidadını görmüş; kızına meşke gelen udi Afet'den ders aldırtmış; ağacık az zamanda, öğrendiklerini mükemmel kavramış. Gerek hazret, gerek haremdekiler boyuna çaldırtır, dinlerlermiş...

Elli yıl evvelin Sürur Efendisi de o vaktin bellibaşlı ustalarından, şayanı dikkat simalarındandı.

Sadrazam Kıbrıslı Kâmil Paşanın biraderi Udi Şakir Paşanın hadım ağalığından yetişmesiydi. Ona da, istidadını sezen efendisi bizzat meşk vermiş, udu iyice ilerlettikten sonra Mızıkai Hümayuna yazdırtmıştı.

Mülâzımı sâni (yani teğmen) rütbesindeydi. Bayramlarda, seyranlarda sırmalı üniformayı giyer, sair vakitler redingotla gezerdi.

Kibar konaklarındaki kerime hanfendilerin, torun hanımların baş ud ustası oydu. Rağbetinin sebebi zülveeyen:

Hem mahir, hem de kaç göç keyfiyeti yok; ha kadın, ha o. Damat beylerin, mahtum beylerin işkillenmesine, kıskanmasına meydan vermiyor. Peyleyen peyleyene gözünün içine bakan bakana...

Çok uzun boylu, kuzguni siyah, yanaklarında üçer kesik, iri dudaklı, sevimli, ifrat derece terbiyeliydi. Her an elleri göğsünde birbirine kavuşuk, divan durma vaziyetinde.

Kandilli temennahlarla iki büklüm odaya girer, zorla sandalyenin kenarına ilişir, gözleri ayaklarının burnundan ayrılmaz. İltifatlıca bir söz sarfedildi mi kalkıp kalkıp yine yerle beraber temennahlar...

Sigara uzatılınca almaz:

— Haddim mi efendim?

Kahve getirilince kaşlarını kaldırır:

— Huzurunuzda imkânı mı var, velinimet?..

Sigara, kahve andlarla, yeminlerle içirtilirdi. Kelâmı rabıtalı, doğru dürüsttü. Bazı hemcinsleri misillu set derken sepet demez, çam devirmez, Sultan Mahmuda (Moskof kralının başından tacını alsana şevketlim) diyen Kızlar ağası gibi gök yüzünden top atmazdı.

Udu pratik, notasız motasız çalar; tellere mızrabı gayet hafif vurur, taksimlerde araya fasılalar sokar, bu ahenkleri pek tesirli ve hazin kaçardı.

Eski Erenköy lisesinin edebiyat ve Türkçe muallimi Bay Nejad Tahsin dostumuzun uddaki nağmeleri ona andırır.

Sürur efendiceğiz evliydi. Bembeyaz, taptaze, Çerkes bir hanımı vardı. (Refikam cariyeniz!.. Azat kabul etmez halayığınız!) ları dilinden düşürmezdi.

Ağzından bir eksik olmıyan da ispirto kokusu; fakat gayet az, bellibelirsiz. Herhalde içkiye düşkünlerden, hattâ fazla kaçıranlardan olacak ki vefatında kırkını bulmamış vereme kurban gitmiştir.

Sermed Muhtar ALUS

Ne Oldu Acaba?

Epeyce evvel bir Bakan, memurlarından birini mal beyannamesi vermeğe davet etmiş, bu haber matbuatta iyi karşılanmış, bazı kimseleri de endişeye düşürmüştü.

Aradan aylar geçti; ses seda çıkmadı; başka birine öyle bir davet de vaki olmadı.

Ne oldu acaba? Beyanname verildi mi? Temenni ederiz ki verilmiş, veren zat da temize çıkmıştır. Lâkin o zatın ismi zikredildiğine göre neticenin tebliğ edilmemesi yüzünden şüphe altında bırakılması caiz midir? Bu adaletsizlik olur.

Bir kanun ki şimdiye kadar ancak bir kişi hakkında tatbik edilmek istenildi. Neticeyi merak etmemek elbette mümkün değildir. Zira vaka, tek olması itibariyle tarihîdir de...

Yağmur duası

— Eeee... Bu yıl sulama için neler yaptınız bakalım?
— Köye üç hoca, dört hafız çağırdık!

Minelbab İlelmihrab

Yazan : Refik Halid KARAY

— Tefrika No. 36 —

Vaktâ ki Yunan İzmir hududu haricinde, Ayvalığa tecavüz etti ve tecavüze Ali Bey maiyetindeki asker ve ahali kahramanane mukavemet gösterdi, bu hareketi, en evvel Dahiliye Nâzırı Ali Kemal Bey beğendi. Unutamıyacağım bir vakadır :

O günyanımda, sonradan harekâtı milliyeye iltihak eden bir arkadaşım oturuyordu. (ismi cismi malûmdur, zaten çokyerde benden evvel gezip söylemişti.) Ayvalık civarında (Ali) imzalı hükümete bir telgraf geldi ; bunda "mütecaviz Yunan ordu ve donanmasına karşı müsellehan harekete iptidar olunup biinayetullahı taalâ düşmanın püskürtüldüğü" tebşir olunuyordu. Derhal telefonla Nâzırı buldum ve haberi aynen okudum. Ne diyeceğine, ne telâkkide bulunacağına merakla muntazırdım ; hattâ ben kızacak zannediyordum. Hayır, telefonda şu sadayi takdir, top gibi gürledi :

— Aşkolsun yiğitlere !

●

HÜKÛMET tecavüze uğrayan yerlerde ahalinin kıyamına karşı mümanaata kalkmak niyetinde değildi. Resmen meneder görünmekle beraber, öyle azillere, tediblere kalkmıyor, âdeta yarı göz yumuyordu. Bu bir müddet devam etti. Fakat nihayet Aydın Reddi İlhak cemiyetinin bütün Anadolu içerisine birbiri arkasına gönderdiği telgraflar kabineyi, umumî bir hareketi müsellâhadan korkuttu. Filvaki bu telgraflar Vandan Trabzona kadar ahaliyi derhal silâhlanarak İzmire doğru akın akın gelmeğe teşvik ediyordu ; müthiş bir hercü merciye sebebiyet vermesi pek mümkündü. Bu hal, mütarekenâme mucibince, işgali umumî ve İstanbulun zıvaı suretiyle neticelenebilirdi. Dahiliye Nâzırı telâş etti ve gece bana telefonla verdiği bir emirde (Reddi İlhak) Cemiyeti tarafından verilecek telgrafların "kat'iyyen kabul edilmemesi ve tazyik altında edilse bile keside olunmaması" lüzumunu bildirdi. Acemî bir âmir olmakla beraber öyle her denileni yapmak kârım değildi ; nizamatı tetkik ettim. Filvaki "âsayişi dahiliyi ihlâl mahiyetinde bulunan posta ve telgraf müraselâtının tevfiki" hükûmetin hakkiydı, hattâ bu hakkı ittihad posta mukavelenamei umumisi de tasdik eyliyordu. O zaman derhal şu tamimi Başmüdiriyetlere gönderdim :

●

REDDİ İlhak Cemiyeti tarafından verilecek telgrafnamelerin kabul edilse dahi keşide olunmaması muktezidir. Servis olarak kat'iyyen kabul etmemelidir. Hilâfında hareket şiddetle mes'uliyeti dâi olacaktır." 16 Haziran 1335

Anadolu hareketi milliyesi, işte bu tamimden inkişaf etmiştir.

●

HÂTIRATIMIN pek nâzik bir noktasına geldim... Öyle ya, dünyanın en maruf isimlerinden birini, artık sık sık yâd ve tekrara başlayacağım. Artık, bu, hep öyle gidecek... Fakat ne yapayım, tahtı tesirde kalmağa lüzum yok. Ben yine edamı ve itidalimi bozmıyacağım, zaten kendimi o vakalardan sanki yıllarca uzak hissettiğim için, doğrusu, fazla mütelâşi değilim. Bu bir müdafaaname, yahut tenkid olsaydı, haydi – maksadıma ermek için – çırpınmak icab ederdi diyelim. Halbuki ben kendimle konuşuyorum, bir maksad da takib etmiyorum... O halde aynı üslûb ve aynı sadelikle sözüme devamda mahzur olamaz. Değişmeğe hacet yok !

Reddi-ilhak Cemiyetinin telgrafları — Valilikten mutasarrıflığa tayin edilen Hâmid Bey — Memlekette bir karışıklık çıkmasından korkan Ali Kemal Bey

Bundan evvelki fasılda suretini kaydettiğim tamimi imzalayıp işlerimle meşgul olmağa başlamıştım. Ben Üçüncü Ordu Müfettişi Mustafa Kemal Paşanın Samsunda ne yaptığından, Sıvasa niçin gittiğinden bihaber olduğum gibi, mıntakası nereden nereye varır, salâhiyeti ne derecededir, bu cihetleri de bilmezdim. Bildiğim şu idi :

Hükûmeti hâzıraya mensub olmıyan bir ateşli, genç, cesur kumandan Anadoludaki askeri kuvvetlerin başına gönderilmişti. Hem de âdeta İstanbulda bulunmasın, diye gönderilmişti. Orada ne yaptığını bilmiyordum. Yalnız bu tamimden evvel idi,bir gün Nezarette Ali Kemal Bey "Canik Mutasarrıflığına Hamid Beyin tayinini Mustafa Kemla Paşa iltimas ediyor, ne dersin?" diye bana arkadaşça sormuştu. Hamid Beyi severdim, vapur arkadaşımdı, deli dolu, fakat gayretli, hakperest bir adamdı. "Çok muvafık olur !" dedim; hemen (Millî Kongre) merkezine birini göndertip Nezarete çağırttım. Geldi konuştular, konuştuk. Vaktiyle Vilâyette bulunmuş bir zatın Mutasarrıflığa nasbı usulsüz olmakla beraber Ali Kemal Bey kabul etti. Hattâ Hamid Beyin bana işrabı üzerine maaş meselesini de Valilik maaşı tahsisi suretinde halle muvaffak oldum.

Ben, genç, dinç, ateşin zekâların – koyu İttihatçı olmamak şartiyle – hükûmete yardım etmelerine çok taraftardım. İşte Üçüncü Ordu Müfettişine, gıyaben, böyle bir yardımda da bulunmuştum. Bütün bildiğim, o güne kadar, yalnız bu kadarcıktı.

●

TAMİMİN merkezlere tebliğinden altı gün sonra, yâni 22 Haziran 1335, bir cumaya tesadüf ediyordu. Evden bir yere çıkmamak karariyle öğleye kadar oturmuş, ve yemeği müteakıb şöyle bir kanapeye uzanmıştım, güya uyuklayacaktım. Telefon öttü. İçimden "inşallah bana değildir !" diyordum, çağırdılar. Bana imiş... İstanbul Merkezi fevkalâde müstacel bir şifre geldiğini haber veriyordu. Nöbetçi Kalemi Mahsus Müdürüne derhal hallettirdim ; okudum : kan başıma çıktı. Çıkmıyacak gibi bir şey değil ki... Hayretten az daha boğuluyordum. (Minelbab İlelmihrab) bir mecmuai vesaik değildir. [Onu ileride elde mevcud vesaiki tanzim edip belki neşredeceğim.] Fakat pek esaslı, pek lüzumlu bazı muharreratı, maalesef derc mecburiyetinde kalacağım, tâ ki karilerime hâtıratım sade masal tesiri yapmasın !

(. . .) Başmüdiriyetinden mevrud 16 Kalemi Mahsus numara ve 22 Haziran 1335 tarihli şifrenin halli suretidir :

Üçüncü Ordu Kıtaat Müfettişi Umumisi Mustafa Kemal Paşa tarafından Amasyadan vilâyetlere yazılan 20 Haziran 1335 tarihli telgrafname bervechi zir arzolunur :

22 Haziran 1335
Başmüdür
(. . .)

1 — Müdafaai Milliye ve Reddi İlhak cemiyetlerinin verecekleri telgrafların keşide kılınmaması hakkında Posta ve Telgraf Müdiriyeti Umumiyesinden umum telgraf memurlarına emir verildiğini duydum. Milletin sadasını boğarak hukukı meşruasını talebden menetmeğe ve vatanın mahvına sebeb olmağa matuf olan bu emri hiçbir namuslu telgraf memurunun icra edeceğini ümid etmem, fakat böyle bir namusuzluğa cüret edecek olanlar olur ise derhal divanı harblere tevdi ve iş'arını emreylerim.

2 — Bâlâdaki emrin kolordulara verildiği..

20 Haziran 1335

Tuna Konferansı

Tuna mahkûmları «Ecnebi karikatürü»

●

BEN bunu henüz bitirmiş, ne mukabelede bulunacağımı henüz kararlaştırmamıştım. Bütün Başmüdiriyetlerden aynı emir suretini muhtevi telgraflar birbiri arkasına yağmağa başladı. Bazıları "bu zat tarafından ciheti mülkiyeye bu ve buna mümasil tebligat ve tamimatın tevali ve tekerrür ettiği ve fakat idaremize salâhiyeti hakkında hiçbir tebligat dahi vuku bulmadığı cihetle ahvali mümasilede ne gibi bir muamele yapılacağının tasrihan emir ve irade buyrulmasını ehemmiyetle" rica ediyorlardı.

Bu belâlı bir iş olmuştu.

Evvelâ Müdiriyeti umumiyenin sıfatı âmiriyeti ve haysiyeti darbeye uğruyor, saniyen siyaseti hükûmet, derhal fiiliyat ile neticelenen bir tenkide duçar oluyordu. Üçüncü Ordu Müfettişi böyle, âni vâhidde telgrafhanelere müdahale etmiyerek hükûmeti merkeziye ile görüşebilir ve emri yine hükûmete geri aldırabilirdi. Alelhusus benimle makine başında bir defa muhabere etmesi de pek muvafık olabilir, hattâ mesele, Dahiliye Nâzırını ikaz ve irşad suretiyle hal dahi edilebilirdi. Şimdi asıl iş telgraf müdürlerinin hali pür melâline çare bulmaktı. Zavallılar ne yapacaklar : hangi tarafa boyun eğeceklerdi?

●

BENİ dinleseler Divanı Harbe verileceklerdi... Paşanın emrini yapsalar tarafımdan azlolunacaklardı. İçime bir üzüntüdür düştü. Ne yapacaktım? Birden tesellimi buldum : Emri verdiren Dahiliye Nâzırıydı ; netayicini düşünmek de ona düşerdi. Bu bir siyasi mesele idi, benim vazifem, hükûmetin kanun dahilinde vereceği emirleri usule tevfikan merkeze bildirmekti. Hemen telefonu açtım... Ara, ara, koydunsa bul... Dahiliye Nâzırı, güya işler pek yolunda gidiyormuş gibi, Yeniköyde istirahatgüzin... Hattâ evinde telefonu bile yok ! Güç belâ, telgrafhane vasıtasiyle, kendisini vakadan şedid ve müteheyyiç bir lisanla haberdar ettim ve Nâzırın ihmalciliğini bildiğim cihetle "yarına intizar etmeden bu babda derhal teşebbüsü kat'iyyede bulunmak icab edeceğini bitteemmül arzı keyfiyete mübaderet kılındı." cümlesini de ilâveye mecbur oldum.

●

ALİ KEMAL Beyden aldığım cevabda "bu tehdidlere ehemmiyet vermiyerek hükûmet tarafından verilen emirleri ve ittihaz olunan kararları harfiyen icra ettirmek esbabının istikmalini hamiyet ve fetanetinizden beklerim" deniliyordu. İşim, bu sarih ve kat'i emir üzerine hafiflemişti.

(Devamı var)

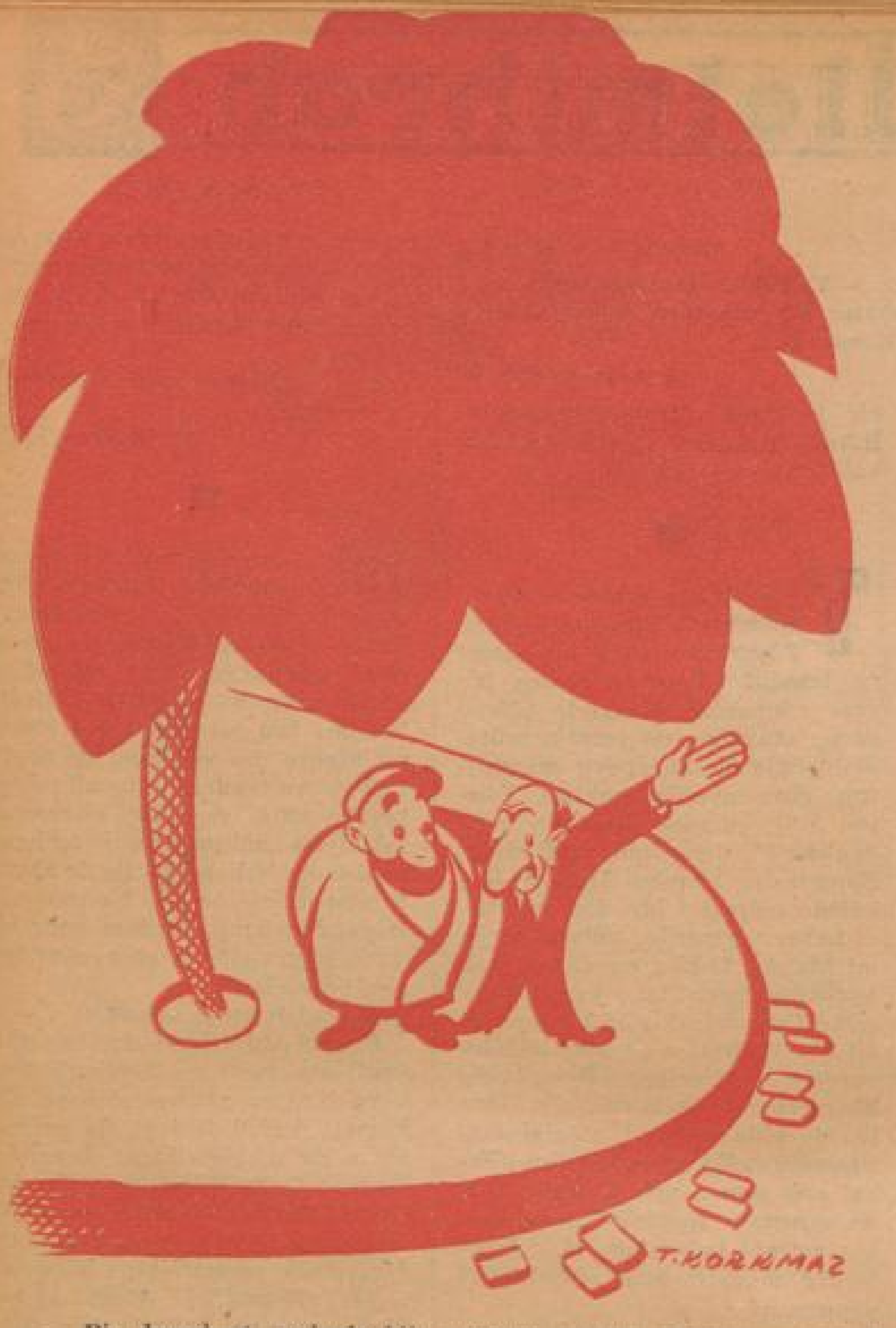

— Bir demokrat, seçimde hile yapacak olanlar vasiyetnameleriyle gelsinler, demiş.

— Öyle ama, o kadar vasiyetnameyi C. H. P. nereden tedarik etsin?!

Râbia Hatun Meselesi

İnşallah altından kart bir erkek çıkmaz

Dikkat etmişimdir, daima böyle olur, hayat yükü sırtımıza fazla yüklendi, geçim zorluğu arttı, işler çıkmaza girdi mi ortaya o mühim, büyük davalarla hiç alâkası bulunmıyan çerden çöpten bir münakaşa çıkar; Günün meselesi haline gelir.

Gazeteler buna sarılırlar; münevverler bunu körüklerler; bir kısım halk efkârı da bununla heyecana kapılır. Artık gelsin makaleler, cevablar, beyanat, mektublar ve yeni tâbirle tatrtışmalar, hattâ birbirlerini tartaklamalar.

Tartışma, tartaklama derken işin dövüşe, sövüşe kadar gitmesi, mahkemelere düşmesi ihtimali de yok değildir.

Vaktiyle Said Bey - Ahmed Mithat Efendi karşılaşması pesten kerani bir sebebden çıkmıştı.

Galiba bu, vücudün ateşten sonra terleyip rahatlaması ve hararet derecesini düşürmesi nev'inden içtimai bünyenin de tabii bir reaksiyonu... Hiç olmazsa fikirler gündelik sıkıcı hâdiselerden azıcık uzaklaşmak suretiyle bir teneffüs yapmak, teneffüse çıkmak imkânını buluyor.

Günün o neviden büyük meselesi Râbia Hâtundur. Her gazeteyi okuyarak davayı iyi takib edememiş olan okuyucularımıza meselenin safhalarını kısaca bildirelim:

1— Asırlarca evvel yaşamış ve şiirler yazmış bir Râbia Hâtun vardır.

2— Râbia Hâtun yoktur; uydurma bir şahıstır.

3— Râbia Hâtuna atfedilen şiirler yenidir ve iyi değildir.

4— Hayır, eskidir ve güzeldir.

5— Râbia Hâtun daha birkaç ay evvel vefat etmiş olan genç bir hanımdır. (Bunu itiraf eden zat, o hanımın zevcidir; daha önce şiirlerin eskiliğini de yine bu zevç ileri sürmüştü.)

6— Hayır, olamaz; zira genç hanımın edebiyat bilgisi de, yaşı da öyle şiirler yazmağa müsaid değildi. (Edebiyat hocasının beyanatı)

7— Hanım; şiirlerin yazıldığı söylenen senelerde evli değildi, hemen hemen bir çocuktu (üstad bir şairin iddiası)

Dava şimdilik bu son safhadadır.

Biz kendi hesabımıza Râbia Hâtunun, söylendiği gibi hakikatte bu devrin Nâzân Hanımı olmasını dileyoruz. Zira şiirler bir kadın ruhunu iyice belirtiyor.

(Râbia Hâtun), (Nâzân Hanım) derken karşımıza kart ve kavşamış bir erkek çıkarsa şaşmayız şaşmayız amma üzülürüz doğrusu!

Şiirler kıymetinden kaybeder, muhakkak... Zarif bir hayal de gözümüzden silinir.

Vurguncunun Oğulları

— Seni çok seviyorum, benimle evlenir misin? Benim vurguncu Ahmed Efendinin oğulları gibi apartımanlarım, otomobillerim yok amma seni pek çok seviyorum.

— Ben de seni pek çok severim şekerim. Şu senin söylediğin vurguncunun oğulları nerede oturuyorlar?

DÜNYA BUYA...

Keşke İlâmları Olsaydı!

Amerikada Henry Wallace'ın suratına çürük domates atan bir genci, mahkeme enteresan bir cezaya çarptırmış; Voltaire'in şu meşhur vecizesini yüz defa yazacak: "Söylediğinizle hemfikir değilim. Fakat, bunu söyleme hakkınızı ölünceye kadar müdafaa edeceğim."

Ne mükemmel, ne âdilâne, ne yerinde bir karar değil mi? Düşündükçe hayallere daldım, bizim memleketimizde de böyle cezalar verilmeğe başlandığını tasavvur ettim ve kurulan mahkemelerdeki zanlılar, gözlerimin önünden bir bir geçmeğe başladılar.

Tanınmış bir gazetecimiz, bir itham oku gibi çelikleştirdiği şahadet parmağını eski, malûm, meşhur bir hükûmet adamına doğru uzatıyor ve hâkime yüksek sesle şunları söylüyor:

— Efendim bu zat, hükûmette mesul bir mevki sahibi iken benim gazetemi bir ay kapattı.

O, kemküm ederken kalabalık dinleyiciler sırasından bir ses yükseliyor:

— Ben de davacıyım. Benim de gazetemi üç ay kapattı.

Bir başkası, bir başkası, bir başkası daha... Bu fikirlerini beğenmediği muharrirlerin gazetesini kapatan eski siyaset adamını itham ediyor ve hakkını arıyor.

Hâkim hiç düşünmüyor bile. Vakur sesiyle:

— Suçunuz, Amerikalı gencten büyük, diyor. Bu sebeble cezanız ağır olacak: Voltaire'in meşhur vecizesini tam üç yüz bin defa yazacaksınız!

Kurduğum hayal dünyası, birden allak bullak oluyor; sert, kat'i, tüylerimi diken diken eden bir ses:

— Hayır! diye bağırıyor. Hâkim, ona böyle küçük bir ceza vermezdi. Onun eline söz hürriyeti hakkında yazılmış kocaman bir cild tutuşturur: "Bunu okuyacak, virgülüne, noktasına, haşiyesine kadar ezberliyeceksin! Bu hükmü yerine getireceğin ve kitabı yanlışsız olarak mahkeme huzurunda okuyacağın güne kadar nezaret altındasın!" derdi.

Bu ses, belki haklıdır. Eğer bu usul bizde de tatbik edilmiş olsaydı, kanaatlerini yazdıkları ve söyledikleri için gazeteleri kapanan, sürgünlere giden nice kimselerin âhı yerde kalmaz; şimdi birer hürriyet havarisi kesilen muvafık - muhalif nice politika kurtları mahkemeler tarafından cezalara çarptırılırlar, hepsi birer hakiki hürriyet, bilhassa söz hürriyeti hâfızı olurlardı.

O zaman kendilerine şimdiki gibi şüpheyle bakmaz:

— Bir gün iktidar mevkiine gelirse.. Acaba?!

Diyemezdik. Hem desek bile, onlar hemen pür celâdet ellerini iç ceplerine atarlar, kocaman bir kâğıdı gözlerimize sokarcasına uzatırlar:

— Bak! diye öğünürlerdi. Biz, o yollardan çoktan geçmişizdir. Söz hürriyetinin ne demek olduğunu ezbere bildiğimize dair mahkemeden ilâm aldık!

Ertuğrul ŞEVKET

Avrupalı İki Çiftçi Arasında

— Yangına ve doluya karşı çiftliğimi sigorta ettirdim.

— Yangını anladım amma, doluyu nasıl yağdıracaksın.

KİRPİNİN
DEDİKLER

DEV CEPHE

Yalovalılar, Yalova hamamlarından faydalanamadıklarını söyleyince Sağlık Bakanı hemen demiş ki:

«— Sizlerin de kaplıca sularından istifade edebilmeniz için 500 yataklı bir Halk Oteli yapmak kararındayız.»

At martini Debreli Hasan, dağlar inlesin!

türküsünde olduğu gibi Yalova dağları da şu 500 rakamının katmer katmer uğultusiyle muhakkak inlemiştir. Tepelerden aşağıya doğru kaya parçaları yuvarlanmadığına ve Bakan da dahil olduğu halde kimsenin başına düşmediğine şükür!

Beş yüz yataklı Halk oteli? Daha memleketimizin hiçbir yerinde beş yüz yataklı - ne lüks, ne de harcıâlem - otel olmadığına göre ya bu rakam yanlıştır, ya hitabet sırası coşkunluğiyle 50 adedi ağızdan 500 olarak çıkmıştır.

Hele 50 yataklısından başlıyalım, öyle bir tanecik kuralım da geriye kalan 450 yi zamana bırakalım. Sağlık Bakanı Türk kodeksine tamamiyle riayet eden bir idrofil pamuk fabrikası yaptırmağı düşünse fena mı olur?.

Filvaki yalnız Yalova ahalisinin değil, Yalova dışındaki vatandaşların da orada bir Halk oteline ihtiyaçları olduğu aşikârdır. Fakat bizim basit Halk sanatoryomlarına daha muhtaç bir vaziyette bulunduğumuzu da unutmıyalım.

Asıl acayibi şudur ki inşaat bah-

si olunca
dalmakta
kurtaran
Daima
odalı, ço
na... E
Cin s
ne, Nevy
deldi" le
atmak n
nisi yak
rakmıyor
daha elv
saydı –
kimbilir
yonluk
şeddadi
ları kura
Bir za
vari, sıra
zı, katı,
nalardı,
gibi... Şi
ru meyle
Bunlar
deseden

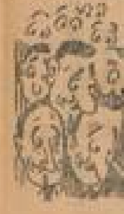

hem de
ve en pr
Niteki
toryomla
lübeleri,
davi yer
Biz A
uymıyan
fedebildi

Altın Telefonu...

Bay ve bayan yanyana uyuyorlar. Bay rüyasında konuşmıya başlar. Bayan uyanır.

Bay sayıklar:

— "Neriman, Neriman!"

Bayanın ismi Melihadır, bayı dürterek uyandırır:

— Rüyanda gördüğün, ismini sayıkladığın bu Neriman da kim?

Bay gözlerini uğuşturarak.

— Neriman... Neriman... kim

mi? Şe
okşuda
dırdı.
Erte
döner.
Baya
liyor.
— N
— H
yordun
gördüğ

Dostlar Alış Verişte

Bütün milletçe artık kızma devresini g
lin de gülmeyin!" diyeceğiz. Hani yeni hük
dı: Tasarruf maksadiyle kadrolarda tensikat
dır da: Birtakım küçük memurlarla, hademe
diydi...

Bu tensikat işinin üzerinden daha altı
işleri Bakanlığı yüzgeri etmekten başka ça
ki işler yürümüyor, Arab saçına dönüyor, a
memurlara muhtacız, çıkardığımız kimseleri

Biz, işsiz kalan ve zaten küçücük para
rini arayan kimselerin, tekrar işlerine dönd
Yalnız, İçişleri Bakanlığından şu noktanın
ruz: Bu memur çıkarma işiyle uğraşmak üz
Komisyonu kurulmuştu. Elbette onun verdi
lama yapıldı. Demek oluyor ki, bu komisyo
nin ehilleri değilmişler, lüzumlu memurları
muşlar, Bakanlığı yanlış yola sevketmişler.
dir? Bu raporun altında imzası bulunanlar,
bile edilmiyecekler mi?

KİRPİNİN DEDİKLERİ

DEV CEPHESİ

... hamamla-
...klarını söy-
... hemen de-
...lıca suların-
...lmeniz için
...oteli yapmak
...*aran, dağlar inlesin!*
...üsünde oldu
...gibi Yalova
...ları da şu
rakamının
...ner katmer
...tusiyle mu-
...zak inlemiş-
Tepelerden
...ya doğru ka
...parçaları yu-
...kan da dahil
... başına düş-

...k oteli? Da-
...çbir yerinde
... lüks, ne de
...dığına göre
..., ya hitabet
...0 adedi ağız-
...tır.
...dan başlıya-
... kuralım da
... zamana bı-
...n Türk ko-
...riayet eden
...ikası yaptır-
... olur?.
...ova ahalisi-
...daki vatan-
...Halk oteline
...ardır. Fakat
...atoryomları-
...aziyette bu-
...mıyalım.
... inşaat bah-

si olunca "dev-bina"lar hülyasına dalmaktan kendimizi bir türlü kurtaramıyoruz.

Dalma muazzam, çok katlı, çok odalı, çok gösterişli, çok süslü bina... Ehramlara, Cin sedlerine, Nevyork "gök deldi"lerine aşık atmak megalomanisi yakamızı bırakmıyor. Azıcık daha elverişli olsaydı – hesaba kitaba uymadan – kimbilir daha kaç tane 60 milyonluk Meclis binaları yapar, ne şeddadi Radyoevleri, Sergi sarayları kurardık!.

Bir zamanlar örneğimiz Almanyadı, sıra sıra pencereli, kışla tarzı, katı, kuru, kabaca heybetli binalardı. Ankaradaki Bakanlıklar gibi... Şimdi Amerika tarzına doğru meylettik.

Bunlar o ülkeleri hatâlı bir adeseden görüş ve düşünüştür. Almanyada ve Amerikada her şeyin sade ce büyüğü, azametlisi ve şatafatlısı mı yapılır? Hele asıl Amerika öyle değildir. Hem büyüğü nü yapmasını bilir, hem de en sade, en basit, en ucuz ve en pratiğini...

Nitekim bol gıdalı başka sanatoryomlar, döşeli dayalı dağ kulübeleri, halk meskenleri ve tedavi yerleri de Amerikadadır.

Biz Amerikayı henüz bize hiç uymıyan bir tek cephesinden keşfedebildik: Dev cephesinden!

KİRPİ

Atın Telefonu

...yana uyu-
...da konuş-
...uyanır.

...iman!"
...nadır, bayı

...n, ismini
...riman da

...turarak.
...man... kim

mi? Şey canım...At. Bu haftaki okşuda bana epeyce para kazandırdı.

Ertesi akşam bay bürodan döner.

Bayan salonda kocasını bekliyor.

— Ne var, ne yok karıcığım?

— Hiç... Ha az kaldı unutuyordum. Dün geceki rüyada gördüğün at, sana telefon etti!

...ış Verişte Görsünler

...tık kızma devresini geçirdiğimiz için: "Ge-
...receğiz. Hani yeni hükûmet bir karar aldıy-
...yle kadrolarda tensikat yapılacak... Yapıldıy-
...k memurlarla, hademecikler kapıdışarı edil-

... üzerinden daha altı ay bile geçmeden, İç-
...ri etmekten başka çare bulamamış. Bakmış
...rab saçına dönüyor, amanı basmış: "Küçük
...çıkardığımız kimseleri tekrar alalım!" diye.
...e zaten küçücük paralarla geçinmek çarele-
..., tekrar işlerine döndükleri için memnunuz.
...dığından şu noktanın aydınlatılmasını istiyo-
...ma işiyle uğraşmak üzere elbet bir Tensikat
...u. Elbette onun verdiği rapor üzerine ayık-
...oluyor ki, bu komisyonda bulunanlar, işleri-
...r, lüzumlu memurların çıkmasına sebeb ol-
...nlış yola sevketmisler. Bu, bir suç değil mi-
...da imzası bulunanlar, hiç olmazsa muahaze
...i?

Bir dokun...

Merak bu ya!

Gönül suya düşmüş de kurbağaya âşık olmuş, derler. Merak bu ya, bende de bu sene mebus... Pardon, saylav... Hayır, hayır; "milletvekili" diyecektim, dilim sürçtü. Şaşıyoruz, haksız da değiliz. Eskiden "mebus" idi, sonra "saylav" oldu, daha sonra "milletvekili"ne çevrildi. Fakat gündelik gazetelerimiz yabancı memleketlerden bahsederken hâlâ kâh "mebus", kâh "saylav" kelimelerini kullanıyorlar da, yalnız bizimkilere "milletvekili" diyorlar. Bunun sebebini anlayamıyorum, akıl erdiremiyorum. Yabancı memleketlerdekiler milletlerinin arzusuna, reyine ehemmiyet vermeksizin, kendi keyiflerince gidip Meclis sandalyelerine oturuyorlar da bunun için mi onlara "mebus", "saylav" deniliyor acaba?

Ne ise, bu bahisler üzerinde fazla durmıyalım; bunlar yüksek politika işleridir, dedikodusunu ancak erbabı yapabilir; bizlere düşen hak ve vazife susmak, karşıdan seyretmektir!

"Zevk anın mirsâdı ibretten temâşâsındadır!"

Gelelim kendi bahsimize. Bende bu sene milletvekili olmak hevesi uyandı. Heves de değil, şiddetlice bir arzu. Allah âcil şifalar ihsan eylesin, hani bazı yurddaşlarımızın tansiyonu yükseliyor, bazılarınınki alçalıyor; benim milletvekili olmak hevesim de işte böyle acayib bir merak. Seçim lâkırdısını duyar duymaz yükseliveriyor, kendimi tutamaz hale geliyorum, evin içinde yumruklarımı sıkıp haykırıyorum: "Olmalıyım, olacağım!"

Evet, bu hevesten kendimi kurtarmama imkân yok; mutlaka önümüzdeki seçimlere girip seçilmeliyim. Fakat nasıl gireceğim, nasıl seçileceğim? Mevcud partilerden birine yazılmayı düşünüyorum, buna gönlüm razı olmuyor. Hepsinin de sandıkları, sepetleri o kadar didiklenip deşildi, öyle kirli çamaşırlar ortaya döküldü ve hâlâ da dökülüyor ki, içlerine girmek şöyle dursun, yanlarına yaklaşmaktan bile çekiniyorum.

Dedikoduyu başkaları yapsa inanmıyacağım, ehemmiyet vermiyeceğim amma kendileri söylüyorlar, birbirlerini çekiştiriyorlar ve söylediklerine herkesi inandırmak için diyar diyar dolaşıyorlar, ciyak ciyak haykırıyorlar. Hangisine inanalım, hangi birine hak verelim? Hepsi de aynı kökün sürgünleri. Fırtınaya tutulmuş ağaç dalları gibi birbirlerine sürtünüp çatırdaşıyorlar.

Fındık, kabuğundan çıkmış da kabuğunu beğenmemiş. Bizim partiler de Değirmendere fındığı gibi birbirlerinin kabuklarından çıkıyorlar ve çıktıkları kabuğu beğenmiyorlar, ağızlarına geleni söylüyorlar; şimdiye kadar bizim duymadığımız, bilmediğimiz ayıpları, günahları bir solukta açığa vuruveriyorlar.

Kendileri de aynı kabukların içinde bulundukları zamanlarda on lar kabuklara ve kabuklar onlara nasıl tahammül etmişler; o ayıpları, o günahları nasıl paylaşmışlar? Düşünüyorum, şaşıyorum, şaşırıyorum.

Kendim bir parti kurmağa kalkışsam buna da imkân yok. Mitinglere, nutuklara, göz boyayıp gönül oyalayıcı vaadlere; hele o kurbanlı karşılamalara, omuzdan omuza zıplamalara ne çenem tahammül edebilir, ne de bünyem!

Serbest adaylığımı koysam, o da kolay iş değil. Kazanmak ihtimali, hasta nefesi kadar zayıf. Kurulmuş, kökleşmiş partiler bile cesaret edemezken ben kendimi nasıl ortaya atarım?

Ne yapayım, a dostlar? "Bana rey veriniz, beni seçiniz" diyeceğim amma alacağım cevabı biliyorum:

"— Ne münasebet? diyeceksiniz. Seçtiklerimizden ne hayır gördük senden ne umalım?"

Yerden göğe kadar hakkınız var ve dahi selâmlar, saygılar!

Cemal REFİK

Kız — Mademki evliydiniz, ne diye beni kurtardınız?

İstanbul Belediye Reisinin evinden bir manzara

Tâziyetlerimizi Sunarız

(Vatan) refikimizin Başmuharriri Ahmed Emin Yalman'ın pederi Osman Tevfik Yalman vefat etmiştir. Eski bir meslektaşımız ve pek değerli bir vatandaşımız olan merhumun elim ziyaından müteessir olan AYDEDE, muhterem mahdumu na ve ailesine en samimi surette taziyetlerini arzeder.

Muaşeret meselesi

— İnsan kendi nikâhına eski kocalarından birini davet edebilir mi?

"Amerikan karikatürü"

KADINA VE AŞKA DAİR

Sağlam ve normal iki mahlûk arasında ruhi bir aşk mevcud olamaz. Şefkatin bile bir öpüşle maddileşmeğe ihtiyacı vardır. Öpüş de ekseriya başka bir aşkın başlangıcıdır.

Şayet bir erkek bir kadını ağlatabilirse her zaman birinin intikamını almış olur. Şayet bir kadın bir erkeği ağlatmağa muvaffak olursa bütün kadınların intikamını almış olur.

Bir kadına korte eder de yüz bulamazsanız, reddedilmiş olmaktan hayrete düşmeyiniz. Namuslu bir kadının da bulunabileceğini bir defa olsun hatırlayınız.

Bir kadın arzunuza kendisini terkederse zaferinizden gururlanmayınız. Düşününüz : O kadın, bir lâhza için olsun, size inanmıştır.

Aşk belki bir günah değildir. Aşkı ağlatmaksa muhakkak ki günahtır.

Yoksa, Orada da mı ?

Amerikada bir kadın çırılçıplak soyunmuş, elli metre yükseklikte bir dama çıkmış, polis tarafından yakalanmış.

Bu gazete havadisini okuyunca, derin derin düşündük. Bir çoğumuz, sırtımıza bir gömlek almak için Marshall plânından daha zor tatbik edilir projeler hazırlamağa uğraşırken, bazı vatandaşlar lüzumsuz bir lüks ve israf deryasında yüzüyorlar.

Onlara bakınca, insanın: "Bizim sırtımızdaki de birşey mi?" diyeceği ve giyindiğine pişman olarak günde seksen sekiz defa soyunacağı geliyor.

Acaba, Amerikalı kadın da bu sebepten mi soyunmuştur? Ne dersiniz?

NİKÂH DAİRELERİNDEN HAYAT SAHNELERİNE

MUKADDERAT

30—VI

Zaten zayıf, ufak tefek bir kızcağızdı, büsbütün zayıflamış, küçülmüş, âdeta büzülmüş zavallı Ulviye hanım.

Belki unutmuşsunuzdur, hatırlatayım. Ulviye hanımın amcazedesi Ali ile nikâhlarını AYDEDEnin 11 inci sayısında yazmıştım. Bir de teyzezadesi Rıza vardı Ulviye hanım evvelce Rıza ile sözlü iken bilâhare delikanlının başka bir kadınla münasebet peyda etmesi üzerine ondan vazgeçmiş, amcazadesi ile evlenmişti.

Onların oturdukları mahalleye taşınan bir ahpabımın evinde Ulviye hanıma rastladım. O kadar değişmiş ki, evvelâ kendisini tanılamadım, o beni tanıdı, aşinalık gösterdi. Üzgün, küskün bir hali var. Zoraki bir tebessümle :

— Teşekkür ederim, dedi. Bizi de gazeteye yazmışsınız, okuduk.

— Ali Bey ne âlemde? İyidir inşallah.

Bu sözlerim kadıncağızın üzerinde ağır bir darbe tesiri yaptı Soluk benzi kül gibi oldu. Derin derin içini çekerek başını yana çevirdi, göğsünden fışkıran hıçkırık sağnağını zaptetmek için yutkunmağa başladı. Bilmiyerek bu hale sebebiyet verdiğim için üzüldüm, af dilemeğe de cesaretim kalmadı. Şaşkın şaşkın bakarken Ulviye Hanım döndü, hafif titrek sesle :

— Ali mi? dedi.

— Affedersiniz efendim. Galiba bir hata ettim, özür dilerim.

— Hayır, estağfurullah. Benim biraz sinirlerim bozuk da...

— Geçmiş olsun efendim. Rahatsızlık geçirdiniz demek.

Ev sahibi hanım söze karıştı :

— Gene o bahsi açmasanız iyi olur, Ulviye Hanım. Sinirleriniz büsbütün bozuluyor, çok sarsılıyorsunuz. Dünyada insanın başına herşey gelebilir. Tahammül etmek lâzım. Bunlar da gelip geçer.

Anlaşılıyor ki kocasından bahsetmekle kadıncağızın derin bir yarasına dokunmuşum. Teessür içinde başımı eğdim. Ulviye Hanım yine o titrek sesiyle :

— Evet, dedi. Sarsıldığımı ben de hissediyorum. Fakat susmak daha fazla eziyor beni. Söyledikçe, derdimi döktükçe biraz açılıyorum. Muharrir Beyle nikâhta tanıştık. Sizin yakın dostunuz olduğuna göre ben de kendisini yabancı saymam. Zaten bu işin gizlenecek bir tarafı yok ki. Duymayan kalmadı.

Bana döndü :

— Geçirdiğimiz felâketi siz bilmiyorsunuz tabii.

— Maalesef duymadım efendim. Geçmiş olsun.

— Teşekkür ederim. Ali şimdi nerede biliyor musunuz?

Sesi büsbütün titrekleşti, hançeresini yine hıçkırıklar tazyika başladı. Yutkunarak kesik sesle devam etti :

— Ali şimdi hapishanede.. Buna hayret ettiniz değil mi?

— Vah vah! Sebep nedir?

— Sebep teyzezadem Rıza olacak edepsizdir. Gazetede yazmıştınız ya, edepsizliklerinin yüzünden kendisini bırakıp Ali ile nişanlanınca eski yaptıklarına güya pişman olmuş, tekrar beni almak istemişti. Hatırladınız, değil mi?

— Evet efendim, hatırımda.

— Biz Ali ile evlendikten sonra Rıza işi büsbütün azıttı; "İllâ Ulviyeyi Alinin elinden alacağım. onda gözüm var benim. Ulviye Aliden boşansın, benimle evlensin" diye tutturdu. Geceleri sarhoş olup bizim kapının önüne geliyor, bağırıp çağırıyor, tehditler savuruyor, biz aldırış etmiyorduk.

Bir gün akşam üzeri yine bizim sokakta sendeliyerek küfür ederken Ali ile karşılaştı, bıçak çekti; "Seni öldürüp Ulviyeyi alacağım" diye üzerine hücum etti. Boğuşma sırasında Alinin elleri kesildi, fakat nihayet bıçağı almağa muvaffak oldu ve o hiddetle Rızanın birkaç yerine sapladı.

— Rıza öldü mü?

— Hayır. Hastaneye kaldırdılar. İyileşiyormuş. Aliyi sekiz ay hapse mahkûm ettiler. Çıkmasına daha yedi ay var.

— Üzülmeyiniz. Mukadderat böyle imiş. Bu da geçer.

Boğuk sesle :

— Evet, dedi. Bu da geçer ama ben Aliye bir daha kavuşabilecek miyim? Ne kadar hastayım bilseniz...

Hıçkırarak kalktı, ellerimizi sıkıp ayrıldı.

Zavallı Ulviyecik.

Cc. Rc.

Yaz Bitse Diye Dua Edeceğimiz Geliyor !

Barlas'ın Erzurumdaki nutku İstanbulda derhal tesirini gösterdi; et fiatları arttı. Gazeteler diyorlar ki : "Bakanın sözleri piyasada güçlükle yerleşmiş bulunan istikrarı tamamen bozmuştur. Hattâ bir kısım alâkadarlar bu beyanat ile et kara borsasının teşvik edilmiş bulunduğu iddiasındadırlar."

Tabii kasdi mahsusla değil. Lâkin - geçen nüshamızdaki makalede işaret ettiğimiz gibi - nutuk ve beyanat bolluğu, hele ileriyi, geriyi düşünmeden coşkunca, feveran halinde konuşmalar şimdiki temposiyle sürüp giderse zarardan başka netice vermiyecektir.

Yaz bitse, Bakanlar makamlarına ve muvafık-muhalif mebuslar da meclise dönseler de şu nutuk salgını azıcık zayıflasa diye âdeta dua edeceğimiz ve gürültüyü bastırmak için tiyatrolardaki gibi :

— Susalım !

Diye bağıracağımız geliyor ! Ne ise, yüzdük yüzük, kuyruğuna geldik, hamdolsun.

Çocuk — **Ben de şu bayanınki gibi lâstik toplarla yüzmek isterim !**

"Le Hérison" dan

Yaslı İmiş

Adamın biri karga vurmuş, arkadaşına der ki:

— Bak bugün ne güzel bir keklik vurdum.

— Onun neresi keklik? Karga a-yol.

— Geçen hafta eşini vurmuştum da kederinden siyahlar giyinmiş !

Yeni Neşriyat :

(MUSİKİ MECMUASI)

Bu pek değerli mecmuanın 7 nci sayısı birçok makaleler, fıkralar ve notalarla nefis bir şekilde çıkmıştır. Bilhassa bestekâr Rahmi Beye dair makale ile merhumun muhayyer şarkı notası eserin kıymetini arttırmaktadır. Tavsiye ederiz.

★

"İşte Türkiye" adlı aylık fikir mecmuasının cild 2, sayı 2 si çıkmıştır.

Bu olgun mecmuayı bütün münevverlere tavsyie ederiz. Fiyatı 60 kuruştur.

Ressam — Ne zaman yorulursanız bana söyleyiniz, emi?

"Amerikan karikatürü"

BÂTIL İTİKATLAR

DESTUR! DESTUR!

Birçok hareketlerden önce "destur" demek lâzımdır. Hele geceleyin ev dışında kirli su kabı dökecek, öteberi atacaksanız, hiç de unutmağa gelmez. Bu "destur" la, karanlıkta fınk atıp oynayan görünmez ecinnilere: "savulun!" demiş, zavallıların birdenbire ıslanmalarını ve tozlanmalarını önlemiş olursunuz.

YUMURTA KABUKLARI

Yumurta kabuklarını parçalamak lâzımdır. Parçalamadan atarsanız son nefesinde şeytan bunu kadeh gibi tutarak insanın başı ucuna gelir, "imanını ver, sana su vereyim" der!

ŞEYTAN ALDI GÖTÜRDÜ

Bir şey kaybolunca bir mendile bez, sicim düğümlemelidir. Şeytanın idrarı düğümlensin de kaybedilen şeyi buldurup o düğüm açılsın, rahatlasın için... "Şeytan aldı götürdü, satamadan getirdi" demek de faydalıdır.

Yeni ayı görünce altına veya uğurlu birine bakar ve "Ay gördüm Allah! Amentü billâh! Aylar mübârek! Elhamdülillâh!" derseniz bütün ayı rahat, sevinçli ve paralı geçirirsiniz.

TABANCASIZ AŞKLAR

Yazan: Frédéric Boutet

YAZ TATİLİ

II

Yalnızlığının ilk günleri Mösyö Letertre'e çok hoş göründü. Kendini on yaş gençleşmiş sanıyordu; eskisi gibi hurdü, sert ve kavgacı Julyet'le evlenmeden, ondan aşağı kalmıyan Monique'le tanışmadan önceki serbest zamanlarında gibi. Julyete'le evlendiğine, Monique'le tanıştığına pişman mıydı? Hayır. İkisine de bağlıydı, fakat onların bu son zamanlardaki yaptıklarından, sinsice öç almak istiyordu.

Mösyö Letertre tamamen serbestti. Zira Ağustos ayında işlerle ortağı Mösyö Chalupier meşgul olurdu. Parisin en eğlenceli ve zarif addettiği yerlerine devama başladı. Çok yağmur yağmadığı vakit Bulonya ormanına, sinemalara ve kâh evlere, Şanzelize barlarına, Monparnas terasalarına gidiyor, yemeklerini lokantada yiyordu. Parisi gezmiye gelen bir ecnebi gibiydi. Çok neşeliydi. Fakat bir hafta sonra daha az eğlenmiye başladı. Aradığı hiçbir macera zuhur etmedi. Mösyö Letertre devam ettiği muhtelif yerlerde kendileriyle kolayca ahbap olunacağını hissettiren hoş kadınlara rastgelmedi değil, amma, onları çok kolay ve kıymetsiz bulmuştu. Macera arıyordu, fakat âdi, kolaylıkla satın alınan cinsinden değil.

Otuz sekiz yaşındaydı, kendisini beğeniyor, yakışıklı buluyordu; evet böylesini istemeğe hakkı da vardı.

* * *

Nihayet, Bulonya ormanında bir sabah rastladığı sade giyinmiş, zarif tavırlı, uzun boylu, sarışın bir kadında aradığını, aradığı herşeyi bulacağını sandı.

Hafif kadınlarla düşüp kalkmağa alışık, nezaketsiz bir adam hissini vermemek için, yaklaşmıya cesaret edemeden uzaktan takibe koyuldu.

Ertesi gün yine kadını aynı yerde buldu, daha fazla hayranlıkla, mütevazi zerafetini seyrederek takibe başladı. Kendi kendisine "acaba artık yaklaşıp konuşmıya cesaret etsem mi?" diye sorarken kadın birdenbire döndü:

— Baksana, şişkom, köşe kapmaca oyununa lüzum yok. Eğer beni yemeğe davet ediyorsan, hayır demem...

Mösyö Letertre, kendisine "sen, şişko" diye hitap eden sarışın kadının mahiyeti hakkında bu derece yanılmış olmasını nefsine yediremiyordu. Cevap bile vermeden oradan uzaklaştı.

Bu vaka üzerine cesareti kırıldı, iki gün kadınlara bakmadı bile. Üçüncü günün akşamı hakiki macera karşısına çıktı!

* * *

Bir sinemada, yanına, şık ve güzel bir kadın oturdu. Çantasından bir sigara çıkarttı. Kibrit aramıya başladı. Mösyö Letertre nezaketle kadının sigarasını çakmağiyle yaktı.

Mösyö Letertre yeni başlamış olan film hakkında, birkaç kelime söyledi. Kadın cevap vermedi. Mösyö Letertre bacağiyle usulcacık kadının bacağına dokundu. Fakat genç kadın derhal bacağını çekti, oldukça yüksek bir sesle:

— Eğer sizi rahatsız ediyorsam başka bir yere oturabilirim Mösyö! dedi

Mösyö Letertre pancar gibi kızardığını hissetti, bereket karanlıktı. Ayaklarını geri çekti, bir daha kımıldamadı. Yine büyük bir hatâ yapmış, namuslu bir kadına taarruz etmişti.

Maamafih komşusu çok hoştu, Acaba kendisini affettiremez miydi?

Çıkarken tecrübe etti: Şapkası elinde, genç kadına yaklaşıp özür diledi, ve bacağının dokunuşunun tamamiyle bir tesadüf eseri...

Genç kadın inandı, veya inanmadı. Herhalde bakışları daha yumuşaktı ve Mösyö Letertre'in korktuğu gibi, kendisini rahat bırakmasını söylemedi. Yağmurdan, ışıklardan, şundan, bundan bahsederek caddede yanında yürüyordu. Nihayet kadın biraz gülümsedi, o da cesaret alarak, bir kahveye girmelerini teklif etti. Genç kadın azıcık tereddüt etti ve sonra sükûnetle:

— Peki.. dedi.

Kahvede Mösyö Letertre arkadaşını daha iyi gördü ve büsbütün meftun oldu. İnce, zarif endamı, yumuşak, dalgalı kumral saçları, tatlı ve canlı iri mavi gözleri vardı. Biraz sonra birbirlerini çoktanberi tanıyan iki ahbap gibi konuşmaya başladılar. Ne lâtif kadın... Mutlaka iyi bir aileden.

Gitmek için ayağa kalktığı zaman, evine kadar götürmeyi teklif etti. Razı olmadı. Ertesi gün akşam yemeğini beraber yemeleri için yalvardı. Kadın kabul etti. Çok hoş bir gece geçirdiler. Edmée - ismi Edmee idi - ellerini öpmesine mâni olmadı. Mösyö Letertre coşmuştu. Zaferden emindi. Kadında vaad eden hareketler sezmişti.

Ertesi günü bir otomobil gezintisi için saat üçte buluşacaklardı. Mösyö Letertre kendi kendine: "Civar köylerde, hoş, zarif oteller var." diye düşünüyordu...

Bu bekleyişin sarhoşluğu içinde, ayrılma vakti gelince, biraz daha fazla beraber kalabilmek için:

— Müsaade ederseniz, sizi evinize kadar taksi ile götüreyim? dedi.

Kadın bu sefer razı oldu, adres verdi ve otomobilin içinde anlattı:

— Bir arkadaşımın evinde misafirim. Sekiz gündür Paristeyim, sekiz gün daha kalacağım... Daimî olarak köyde otururum. Evliyim, diye ilâve etti.

Mösyö Letertre, küçük bir hareket yaptı. Zira nedense kadının dul olduğuna hükmetmişti.

— Evet, evliyim. Şaşıyorsunuz çünkü... sizinle... Ne yapayım, kocam, evvelce kararlaştırdığımız gibi beraber geleceğine, beni buraya yapayalnız gönderdi... Neden? Anlamadım, daha doğrusu anladığımı zannediyorum... Serbest kalmıya ihtiyacı vardı... Ben de onun yaptığını yapıyorum... Bir erkek karısını yalnız başına bırakırsa, iyice bilmeli ki: uzun zaman kadın yalnız kalmaz...

Hoş bir eda ile:

— Ne dersiniz, hakkım yok mu? dedi.

— Evet! muhakkak ki haklısınız.

Taksi durdu. Edmée en tatlı zevkleri vaad eden bir sesle:

— Öyleyse yarına!

— Evet, evet, yarına!

* * *

Taksi ile evine döndü. Düşünceliydi. Ertesi günkü Edmée ile olan randevusuna sevinmiyordu. Daha doğrusu, Edmée'yi düşünmüyordu. Bu lâtif kadının verdiği aşk heyecanları yok olmuşu. Karısı Julyette'i düşünüyordu. Plâj oteline yalnız başına göndermişti. Yalnız mı acaba? Julyette de, Edmée'nin, ona rastladığı gibi, kendisini takip eden çapkın birine rastlamamış mıydı? Ona ellerini, kollarını öpütmemiş miydi... belki de... buluşmak için randevu bile vermişti, hattâ buluşmuştu bile.

Aynı şekilde Manique'i de düşünüyor, ve zihni hep bu suallerle meşgul oluyordu.

Ertesi sabah, Edmée'yi tamamen unuttu, Julyette'in yanına gitmek için trene bindi. Karısı kendisini beklemediğinden, fazla neşeli ve iyi karşılamadı.

Bir entrikası olup olmadığını anlamıya çalışarak üç gün yanında kaldı. Bir şey keşfedemedi.

Yarı tatmin edilmiş, Parise döndü ve derhal Monique'in bulunduğu yere gitti. O da kendisini Julyette'den iyi karşılamadı.

Genç kadını ve etrafındaki insanları üç gün tarassut etti. Yine Parise döndü... Fakat derhal Julyette'e gitmek için. Oradan da Monique'in yanına gidip onu tetkik etmek için ayrıldı.

Hiçbir zaman, bu kadar tatsız, tuzsuz, berbat, sıkıntılı, nahoş, üzücü ve yorucu bir yaz geçirmemişti.

Nihayet eylûl ayı imdada yetişince iki kadın Parise döndü ve Mösyö Letertre'in işkencesi de sona erdi.

Fatma Karay

SON

— Gazetenin dediğine göre Ankaradan Londraya 9 saatte gidiliyormuş...

— Ya... desene Londra Ankaraya bizim köyden daha yakın!

Eski Nüshalarımız Azaldı

Gazetemizin 91 - 1 den başlıyan nüshaları pek azalmıştır. Eksik sayılarını tamamlamak istiyen okuyucularımızın isteklerini az sonra karşılıyamıyacağımıza müteessifiz. Taleplerini acele bildirmelerini rica ederiz.

AYDEDE

SİYASİ HOŞSOHBET GAZETE

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	7,5 Lira
»	Memleket dışı	12 »
1 Senelik	Memleket içi	14 »
»	Memleket dışı	21 »

Beylik Fırın

Ticaret Bakanı Cemil Said Barlas, diğer kabine arkadaşlarından geri kalmamak için bir tetkik gezisine çıkmıştır.

Onlar, Aadanada, Cenubda mı? Bu da Sarkta...

Onlar, nutuk mu veriyor? Tabii bu da verecek... Bakınız Erzurumda ne demiş :

«— Arkadaşlar, bizim memlekette garib bir tecelli vardır. İstanbulda çıkan gazetelerin bir kısmı muayyen bir görüşe sahibdirler ve hâdiseler kendilerini tekzib etse de bu görüşten dönmezler.»

Arkadaşlarımızın avukatlığını yapmak bize düşmez amma, hangi muayyen görüşe kimler sahibdirler ve hâdiseler kimi tekzib etmiştir? İki seneye yakın bir zamandır bütün gazeteler, iktısadî tedbirlerin bozukluğundan bahsediyorlar, yanıldılar mı?

Hoş, gazete ve gazeteci aleyhinde bulunmak Cemil Said Barlasın eski huyudur. Bunun için kendisine gücenmeyiz.

Yalnız, bu konuşmasında et işine temas eden Bakan, öyle bir cevahir yumurtlamış ki, üzerinde durmak zorunda kaldık : "Et kaça çıkarsa çıksın, ihracatı durdurmıyacağız."

Doğru, onun umurunda mı? Nasıl olsa Beylik fırını has çıkarıyor!

— Kuruşlardaki bu başak resmini ziraat memleketi olduğumuz için yapmışlar, anladık ama bu delik neyi ifade ediyor?
— Neyi ifade edecek? Ceplerimizin delik olduğunu!

İkramiyeli Aile Cüzdanı

Sahiplerine kura ile

dağıtılan ve dağıtılacak

İKRAMİYELER

1945 yılında : **30.000** lira

1946 yılında : **57.000** lira

1947 yılında : **61.000** lira

1948 yılında 90.000 lira

1949 yılında 100.000 lira

1950 yılında

?

YAPI ve KREDİ BANKASI

Ultramin

DİŞ KREMİ

Dişleri çürümekten korur

Sahibi : F. KARAY

Yazı işlerini fiilen idare eden: **Z. Çalıkoğlu**

İdare yeri: Ankara Caddesi 98/2 İstanbul

Dizildiği yer : **Murat KERMAN Mürettiphanesi**

Basıldığı yer: TAN Matbaası

4 m/m TRAŞ BIÇAKLARI

Amerikan sanayiinin bir şaheseridir.

Genel deposu :

Sirkeci Kayseri Han No. 4
M. İhsan Sıtkı

DENTOSİL

Diş Macunu

Az miktarı bile köpürür, dişlerinizi parlatır, çürümekten korur.

Sayın doktor ve Eczacılara

Bütün ishalleri gidermekle şöhret kazanan

TANDOZOL KÜREM

Depolara bol miktarda dağıtılmıştır.

Çıkacakmış

— Eğer patron bana söylediği sözü geri almazsa çıkacağım.
— Patron ne demişti?
— Seni kovuyorum!

İki Hanım Arasında

— On sene evvelki kadar yine güzel miyim?
— Şüphesiz. Fakat şimdi güzel görünmen için daha uzun zamana ihtiyacın var!

GÜZEL KADIN

Bir kadının güzel olması ve güzel olanın da güzelliklerini koruması yollarından bahseder

HANIMELİ'NİN YAZ ve DENİZ İlâvesidir.

72 Sayfa 50 Kuruştur.

İstanbul TAN Matbaası